

Let op: Alleen gesproken woord geldt!

Dames en heren,

**Mijn besef van oorlog en vrede
heb ik meegekregen van mijn
vader, die de gastvrijheid van
de Duitse bezetter aan den lijve
heeft mogen ondervinden.**

**Mijn vader heeft in
Scheveningen gezeten, in Kamp
Amersfoort, in een
concentratiekamp in Beieren.**

Hij is ter dood veroordeeld maar kwam uiteindelijk levend terug in Nederland.

Daarom sta ik hier, ik ben na de oorlog geboren.

Bij ons thuis werd van jongs af aan over zijn ervaringen gesproken.

Wij vroegen hem dan wel eens: zou je jouw beulen niet iets aan willen doen?

**Mijn vader was principieel,
daarom was hij in het verzet
gegaan.**

**Maar mijn vader was ook mild.
Hij antwoordde ons met: *ach,
jongens, de beul schuilt in ons
allemaal.***

**Een moeilijk te bevatten
antwoord voor een jongen van
14.**

Maar mijn vader had gelijk.

**Het heeft geen zin je te verliezen
in revanchisme, in wraak, in
negatieve emoties.**

**Daarmee bewijzen wij de
vrijheid geen dienst.**

**De vrijheid is met iets anders
gediend.**

**En dat is positieve inzet, elke
dag weer.**

**Door de verhalen van mijn
vader ben ik van jongs af aan
onder de indruk geraakt van
alles wat met oorlog, vrijheid en
democratie te maken had.**

**En met name van de ernst
waarmee je met het onderwerp
om moet gaan.**

**Als minister van Defensie ben ik
elke dag bezig met mijn taak in
het besef dat opkomen voor
vrede en vrijheid offers vraagt.**

Van burgers.

**Burgers die in de Tweede
Wereldoorlog de moedige keuze
maakten in het verzet te gaan en
daarvoor de hoogste prijs
betaalden.**

**Burgers die door het noodlot
werden getroffen en omkwamen
door de verschrikking die
oorlog heet.**

**Maar het vraagt ook offers van
militairen.**

**Wie de cijfers erbij pakt, slaat
de schrik om het hart.**

**In de Eerste Wereldoorlog stierf
elke twintig seconden een
soldaat.**

Elke twintig seconden.

Vier jaar lang.

Dag en nacht.

**In de Eerste Wereldoorlog
stierven twee keer zoveel
militairen als burgers.**

**Alleen al Duitsland verloor meer
dan twee miljoen soldaten,
Rusland 1,8 miljoen, Frankrijk
1,4 miljoen, Turkije
achthonderdduizend, Servië
bijna driehonderdduizend en de
Verenigde Staten verloren ruim
honderdduizend militairen.**

In totaal sneuvelden bijna 9,5 miljoen militairen.

Het was een eindeloos lijkende oorlog waarover Koen Koch in zijn boek *Een kleine*

geschiedenis van de Grote

***Oorlog* de Engelse dichter**

Edmund Blunden aanhaalt.

Oorlogsdichter Blunden schreef

na de Slag bij de Somme in

1916:

„Niemand had de oorlog

gewonnen of zou de oorlog

kunnen winnen...

**...De oorlog zelf had gewonnen
en zou blijven winnen.”**

**De Eerste Wereldoorlog is
gestopt om maar één reden:
gebrek aan soldaten.**

**In de Eerste Wereldoorlog zijn
van militairen extreme offers
gevraagd.**

**Een hele generatie van jonge
mannen is weggevaagd.**

**Iedereen had wel een broer,
neef of buurjongen die
sneuvelde in de oorlog.**

In landen om ons heen is het besef van het militaire offer daarom overal.

In bijna elk Frans dorpje staat een monument ter ere van de zonen die sneuvelden voor het vaderland.

In Engeland loopt nagenoeg iedereen, van bakker tot minister tot popster, op Armistice Day met een Poppy op de jas.

Nederland was in de Eerste Wereldoorlog neutraal en heeft de Eerste Wereldoorlog heel anders beleefd.

Nederland is daardoor buiten de Europese traditie van het op grote schaal herdenken van het militaire offer geplaatst.

Als wij gedenken, gedenken we vooral de Tweede Wereldoorlog.

In de Tweede Wereldoorlogen werden geen legers weggevaagd, maar groepen mensen.

**De Tweede Oorlog was op zijn
minst even gruwelijk, maar had
een ander karakter. De
Holocaust, de gerichte
vernietiging van de joden en
ook andere minderheden.**

**Als wij in Nederland oorlog
herdenken, doen wij dat anders
dan de landen om ons heen.**

**Ons herdenken is minder
militair.**

**Maar opkomen voor vrede en
veiligheid heeft de afgelopen
eeuw van Nederlandse
militairen wel degelijk grote
offers gevraagd.**

**Ik denk aan de militairen die
Nederland tot de laatste snik
verdedigden tegen de bezetter
in de Tweede Wereldoorlog.**

Op de Grebbeberg.

Bij de Afsluitdijk.

Bij onze rivieren.

Op vliegveld Ypenburg.

**Ik denk aan de militairen die
zich hebben ingezet in
recentere conflicten zoals
Korea, Libanon, voormalig
Joegoslavië en Afghanistan en
die hier op Loenen in ere
rusten.**

**Jonge mannen en vrouwen die
zich geroepen voelden om
inhoud te geven aan de voor
velen zo abstracte begrippen
vrede, vrijheid en veiligheid.**

**Sergeant 1 Willo Martens, die
zich inzette voor vrede in
voormalig Joegoslavië.**

**Sergeant-majoor Mark Leijsen
die op missie ging in
Afghanistan.**

**Soldaat der eerste klasse Timo
Smeehuijzen die eveneens werd
uitgezonden naar Afghanistan.**

Zij gingen.

Zij sneuvelden.

Zij rusten hier.

**Hun verhaal en hun offers
levend houden, is niet altijd
gemakkelijk.**

**De huidige samenleving is
jachtig en bouwt hoge torens op
fundamenten die steeds meer
vergeten schijnen.**

**Het zijn de fundamenten vrede
en vrijheid, die zijn gelegd door
hen die daarvoor zijn gestorven.**

**Ik hoop dat wij steeds opnieuw
stil blijven staan bij hun offers.**

**En ons door hen laten
inspireren.**

Door hun verhalen te vertellen.

Door hun idealen voor te leven.

Door stil te zijn.

Vandaag.

Maar ook op andere momenten.

Stilte is waardevol.

Stilte is confronterend.

**Stilte leidt tot bezonkenheid,
ontvankelijkheid en
bescheidenheid.**

**Vandaag, 4 mei 2012, gedenken
wij allen die met hun positieve
inzet de vrijheid een dienst
bewezen.**

**Zij betaalden hun inzet met hun
leven.**

**Wij gedenken hen met
gevoelens van respect en
dankbaarheid in heel Nederland.**

Op de Waalsdorpervlakte.

Op de Dam.

En hier op Ereveld Loenen.

Dank u wel.

-0-0-0-